

Opis

Książka „(U)sługi domowe” to propozycja spojrzenia na przemiany relacji społecznych we współczesnej Polsce przez pryzmat płatnej pracy domowej. Podsumowuje ponad dziesięcioletni okres badań nad płatną pracą domową w powojennej Polsce, podejmowaną współcześnie przez Polaków za granicą oraz nad historycznymi formami służby domowej. Przedstawia dylematy transformacyjnej Polski, napięcia relacyjne o charakterze kulturowym i klasowym ukryte pod zindywidualizowanym i interpersonalnym przeżywaniem „kontraktu płatnej pracy domowej”. Oferuje interpretację współczesności wg klucza przeplatających się i współwystępujących przejawów przednowoczesnego, nowoczesnego i ponowoczesnego sposobu ujmowania ładu społecznego w skali mikro i w życiu codziennym.

Anna Kordasiewicz

Absolwentka Instytutu Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie ukończyła studia magisterskie i doktoranckie. Adiunktka w Ośrodku Badań nad Migracjami Uniwersytetu Warszawskiego. Jej zainteresowania naukowe obejmują płatną pracę domową, w tym opiekuńczą, problemy starzejącego się społeczeństwa, migracje zarobkowe, zaangażowanie obywatelskie oraz przemiany współczesnych relacji społecznych. Badała pracę domową Polek we Włoszech i w Niemczech, oraz Polek i Ukrainek w Polsce. Specjalizuje się w badaniach jakościowych. Współpracuje z Fundacją "Ośrodek Badań nad Migracjami", Instytutem Socjologii Uniwersytetu Łódzkiego, Instytutem Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego oraz Fundacją "Pole Dialogu", której jest współzałożycielką. Ma duże doświadczenie dydaktyczne w zakresie metod jakościowych w naukach społecznych. Projektowała i prowadziła procesy partycypacyjne. Jest autorką wielu publikacji na temat pracy domowej, opieki i migracji, jest współredaktorką książki "Edukacja obywatelska w działaniu" (Scholar 2013) oraz współtłumaczką książki Lofland et al. "Analiza układów społecznych. Przewodnik metodologiczny po badaniach jakościowych" (Scholar 2011).

Spis treści

Podziękowania / 7

Rozdział 1. Przemiany relacji służebnych w historii / 19

Przednowoczesne relacje służebne / 23

Nowoczesne relacje służebne / 36

Ponowoczesne relacje służebne / 46

Płatna praca domowa współcześnie – specyfika Polski / 52

Podsumowanie / 61

Rozdział 2. Jak badać płatną pracę domową? / 67

Dotychczasowe teorie i opracowania opieki i pracy domowej / 67

(U)sługi domowe w powojennej Polsce – podejście badawcze / 87

Uczestnicy badania (u)sług domowych / 94

W stronę analizy dyskursu relacji prywatnych / 103

Rozdział 3. Wprowadzenie do socjologii płatnej pracy domowej / 107

Praca domowa jako proces / 110

Specjalizacja czy uniwersalizacja? / 115

Podstawowe typy kontaktu między pracodawcami a pracownikami domowymi / 119

Zróżnicowanie zawodowe w obrębie pracy domowej / 123

Podsumowanie / 128

Rozdział 4. Życie domowe w powojennej Polsce / 129

Druga wojna światowa i okres bezpośrednio po wojnie / 129

Fazy życia domowego w powojennej Polsce w kontekście społecznym, ekonomicznym i politycznym – wprowadzenie / 131

Okres od lat 40. do 60. / 143

Okres od lat 70. do 90. / 156

Pierwsze dziesięciolecie XXI wieku / 169

Rozdział 5. Płatna praca domowa jako socjologiczna zagadka / 179

Wymiary relacji w pracy domowej – jak być szefową i powierniczką? / 186

Służąca, pracownik, domownik – obszary znaczeniowe pracy domowej / 199

Rozwiązania socjologicznej zagadki – pole relacji w pracy domowej / 204

Rozdział 6. Przejawy przednowoczesności w płatnej pracy domowej / 209

Przednowoczesny sposób zagospodarowania bliskości – rodzina / 210

Przypadek służby i „dobrego ducha domu” jako przednowoczesne konstrukcje relacji z pracownikiem domowym / 222

Przednowoczesny pomysł na wyższość – moralność / 231

Przednowoczesność – podsumowanie / 240

Rozdział 7. Przejawy ładu nowoczesnego w płatnej pracy domowej / 241

Przypadek ramy profesjonalnej jako przejaw nowoczesnego rozumienia relacji służebnych / 242

Konstruowanie właściwego nowoczesności dystansu w pracy domowej / 249

Nowoczesny pomysł na wyższość – wiedza / 252

Nowoczesność – podsumowanie / 265

Rozdział 8. Elementy ponowoczesne w płatnej pracy domowej / 267
Przyjaźń, czyli bliskość w ponowoczesnych relacjach służebnych / 268
Ponowoczesne dyskursy pracy / 280
Ponowoczesny pomysł na konstruowanie wyższości – biografia / 290
Ponowoczesność – podsumowanie / 307

Zakończenie. Współczesne przenikanie się przejawów różnych łańców / 309

Nota bibliograficzna / 315
Literatura / 317
Aneks / 339
Wykaz tabel i rysunków / 357
Summary / 359
Indeks osobowy / 363